

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 30.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORS DAGEN DEN 25 MAJ, 1922.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

Nr. 21

BURDICK'S HEMGJORDA MARMELAD. Ar spröjtad i glas burkar med guld och blått omslag. Den innehåller den mest goda smaken av alla marmelader. Förskäda av viktiga frukt och bär. FRANTZ BUTTER.

Politisk vecko-revy för Canadas folk

Järnvägsbudgeten antogs av House of Commons utan långa debatter. Den nya flottpolitiken diskuteras livligt. Inlet förböd på oleomargarin. Sänkta järnvägstaxor ställas i utsikt.

Vetenämndsfrågan har nu fått elddopet.

Föraktarna av vetenämnden hava varit första ronden, skall andra ronden medföra en knock-out till deras förmån? Mr. R. M. Johnsons, Moores Jaw, motion i frågan blev nämligen tillstyrkt av jordbrukskomiteén med en rostovervikt av fyra. Detta är en seger för de progressiva, och är desto mer beaktansvärd som motståndet tydligen varit kraftigt framfört på alla hånder. Liberalerna och de konservativa röstade, med några få undantag, för A. A. MacMasters tillägg, som dock i huvudsak överensstämde med Johnsons förslag. Mr. Johnsons pläderade för sitt förslag och sade bland annat: "Om de små kvantiteterna skulle visa sig lida av kvävningens åtgärder, finnes ingenting som hindrar, att de utslutas från deras praktiserande". Han uttalade vidare som sin fulla övertygelse, att det måste bli full kontroll på export, och att utan sådan all annan kontroll vore överflödig. Så långt lovar således allt godt för de progressiva — och efter allt att denna kommer nog förtämligen att samlokalisera deras önskaner.

Den sålunda tillstyrkta resolutionen innehåller begäran om, att den nya vetenämnden skall givas samma maktbefogenheter som en liknande institution tillerkändes år 1920, och att en lag skulle stiftas med detta som ändamål, ävensom att denna lag skulle trädde i kraft så snart som två eller flera provinser godkännt densamma. Med tanke på farmarnes upplåtning kring frågan måste densamma tillmätas en hel del vikt.

Järnvägsbudgeten har godkännts av House of Commons. Totalsumman, som beräknats, uppgår till ej mindre än \$90,000,000. Av denna summa rekryteras \$42,800,000 av C.N.R., \$27,500,000 av Grand Trunk o. \$19,500,000 av Grand Trunk Pacific. En tilläggs-somma på \$7,000,000 väntas ännu på kamraternes sanktion, och motståndet väntas här bli större än i förra fallet.

Om tisdag kommer Hon. W. S. Fieldings budgetförslag till framläggning för kamraternes diskussion. Man är livligt intresserad för dess öde och provisioner. Det är ej lätt att uppgöra en budget under nuvarande kritiska läge på penningmarknaden. Man kan ej pålitligt läsa i framtidens bok. Ett ytterligare krislyd kommer otvivelaktigt att återpegas kraftigt i vinst och förlustkonto nästa år. II kvartal som ett lysande år skulle godkännas. Man förbereder sig på den intressanta diskussionen genom att förföra alla mindre frågor.

Den nya flottpolitiken har nu lagts fram av House of Commons. Hon. G. P. Graham, försvarsminister, tog till orda och meddelade att Canadas flott skulle reduceras till ett litet krigsflotta samt några åren mindre supplementary. Kryssaren "Aurora", en undervattensbåt "Patriot" och "Patrician" samt de två undervattensbåtar, som skänktes av Great Britain efter kriget, skulle alla laggas upp.

Men det har visat sig mindre lämpligt att så bryta upp hela försvarsväsen, varför Mr. Graham har förmått att modifiera sin nya flottpolitik så tillvida, att de två ovan nämnda undervattensbåtarna bibehållas. "Jag vill göra det klart för alla", sade Mr. Graham vid ett tillfälle, "att min nu introducerade flottpolitik ej är definitivt uppdaga en sådan politik för närvarande, då hela världen trots de nyligen gjorda överenskommelserna i flottfrågan, på grund av vissa länders politik, väntar på att definitivt bestämma sitt egen."

Hon. Mackenzie King tog härfört till orda och påpekade hurusom den nu introducerade politiken ej var annat än en fortsättning av Sir Wilfrid Lauriers politik, som på sitt tid vann hela landets bevilg. Situationen har visserligen nu åtskilligt förändrats sedan 1911, men så, att Sir Wilfrids politik för närvarande är mera berättigad än någonsin.

Ex-Mayor Church från Toronto höll därpå ett anförande som tydligen härt förtade på parlamentets medlemmars nerver. Han talade om Nya Zealands politik och läste inantill ur N. Z. årsbok. Kl. 1 på natten frågade Mr. King fortvivlad huru länge Mr. Church ämnade svamma. Denne förklarade att han mycket väl kunde fortsätta ännu några dagar. Det har nog sina sidor att alla i parlamentet. Förvarsminister Graham har yttrat sig anledande Great Britains undervattensbåtspolitik, och har därvid framhållit, att Frankrikes aggressiva hållning i flottfrågan, speciellt med hänsyn till byggandet av undervattensbåtar, har hindrat Great Britain från att sänka sina flottutrustningar till den grad, som vore önskvärd. Vi minnas kanske hurusom det bråkiga Frankrike vid avrustningskonferensen i Washington förklarade, att det ämnade med all kraft fortsätta byggandet av undervattensbåtar, därmed slungande en föga fredlig handsk i ansiktet på "havens härskarinnans".

Harding talar med J. Lewis. President Harding ägnade sin egen personliga uppmärksamhet åt den stora kolstrejken, då han härom dagarna i två timmars tid underhöll sig i sin arbetsbyrå i Washington med John L. Lewis, presidenten för Amerikas förenade gruvarbetare, samt arbetsdepartementets minister Davis. Mr. Lewis sade med minister Davis gillande, att diskussionen rört sig om "vissa grundförhållanden inom kol-industrin", men att något mer än detta icke finge bekantgöras. Från fackföreningsstyrelsen utvecklade sig strejken normalt, sade han, och utan avbrott.

Strejken och dess förhållande till det allmänna ekonomiska läget ha behandlats nyligen vid kabinetmöten. Antydningar från regeringen ha nyligen gjorts därom, att regeringen måste handla kommer att framlägga vissa förslag för både gruvarbetare och gruvägare.

Guld finnes på världshavens djup

Hittills har ingen effektiv metod uppfunnits för tillvartagandet av detta guld.

Säger berömd gruvingenjör

Havet döjer guld till ett värde av cirka \$50,000,000 per jordinnehavare, påstår John Hayes Hammond, den berömda gruvingenjören. Men olyckligtvis har hittills ingen effektiv metod för tillvartagandet av denna oerhörda guldskatten uppfunnits. Vatten, som uppmuddrats ut av stora ocean-djupen, innehåller 4 gram guld på varje ton vatten. Den beräknade totala guldtilllägen i haven belöper sig sålunda till tusentals miljoner ton.

Hammond berättar om "Guldets historia" i "Mentor Magazine", stödjande sig på sin egen livserfarenhet. Han berättar om sitt möte med John Marshall, upptäckaren av guld i Californien. M. visade den stora ingenjören det ställe varsed han fann den guldklump, som försörskade den stora guldruschen i Californien år 1849.

Man älskar äga guld, minnet av den tid, då guld var den enda kända metallen. Också de flesta andra metaller, som erfordra smältning, påträffas guld ofta i fri form. En av de allra största klumparna av detta slag, "Delicome Stranger", funnen vid Dunolly, Vic., år 1869, vägde 2268 onsd. Guld torde hava använts för utsmykning långt före upptäckten av elden. De äldsta kända civilisationerna kände till konsten att utvinna guld.

Guld var antikens värdigastemedium. Kungarna värderade guld högre än sina ländergömdar. Under medeltiden utvanns mycket små guldkvartetter. Under det femtonde århundradet upptäckte den totala guldruschen endast till \$25 mil.

Guldets historia i Förenta Staterna började med ruschen till Californien år 1849. Californien leder fortfarande alla de guldruderande staterna, Nevada, Colorado och S. Dakota äro förtiga rivaler. Klondike-ruschen till nordvästra Canada år 1897 var en utredning av Californiaruschen. Men Klondikes guldtillgång har stått guld minskat sedan den har ökat stadigt i det närgränsade Alaska, så att det senare för närvarande är ett av världens förmåsta guldruderande områden.

Australien var föremålet för en guldrusch kort efter Californien. 30 år senare upptäcktes världs guldtilllägen i det vädraktiga, ökonartade inre av Australien. Ingenjörer hava gjort underverk därstädes genom att driva utverkningsmaskiner för att utvinna guld. Klondike-ruschen till nordvästra Canada år 1897 var en utredning av Californiaruschen. Men Klondikes guldtillgång har stått guld minskat sedan den har ökat stadigt i det närgränsade Alaska, så att det senare för närvarande är ett av världens förmåsta guldruderande områden.

Under tiden hade han satt i gång sin insamling av pengar till nödlidande Australien. Den nya regeringens uppmärksamhet till honom, då regeringsdetektivt språkade av honom adresserade cirkulär, i vilka det bads om hjälp åt "svältande indianer".

Detektiverna säga, att de av hans bekännelser fingo veta, att James, som år 26 år gammal, sändes av en katolsk dominikanmission i södra Amerika till Irland för att där utbilda till präst, men att han av skäl, som han icke uppgivit, ej fick fortsätta de prästerliga studierna, varpå han i stället började studera tekniska ingenjörsvetenskap vid London universitetet.

Hitt kom han för ett år sedan, och som han stades intresserat sig mycket för indianernas historia, började han hålla beskrivande föreläsningar, grundade på "egna, personliga erfarenheter", och lånade pengar av väntligt sinnade bekanta. Han sade sig emellertid icke ha fått mycket.

Någon tid innan han gifte sig med miss Stehlik, hade han enligt vad polisen fått höra, under namnet Red Wing genomgått en indian ceremoni med miss Jane Clearwater, en indian flicka, men paret tyckade i tvist och åtskildes.

Island lossar nu på förbudet. Alltingets båda avdelningar ha med samtliga röster utom en antagit det av alltingets handelskomité, framlagda förslaget om bemyndigande för regeringen att förordna att vin med högst 20 procent alkoholhalt under ett år skall vara undantaget från bestämmelserna i förbudslovet. Regeringen har förklarat att den omedelbart kommer att begagna sig av detta bemyndigande.

Alltingets beslut har föregåtts av livliga debatter överallt på Island. Resultatet skvallrar om, att folkstämningen på en övintat starkt svängt från totalförbud till modererat förbrukning.

Ett blekansikte som indianhövding

Samlade pengar för "svältande indianer", men brukade dem för sitt eget behov.

Sitter nu inom läs och bom

Red Wing, bekant öljwayhövding, är icke längre bland oss, en viss vidlyftig plan att med andra människors pengar hjälpa "svältande indianer i västern", har kommit till ett plöjligt slut, och Lionel James från Caracas, Venezuela, är inom läs och bom i polissvaktkontor i New York. Det inbrottsade alltså, när byrå för indianangelägenheter i Washington började intressera sig för den förmötte indianhövdingen, sedan han fått en viss ryktbarhet genom tidningarna i New York och satt en penninginsamlingsplan i verket.

Enligt uppgift av detektiverna i den specialpolistrupp, som härom dagen grep James hemma hos miss Ida Vera Simonton, som hedrat honom med sin vänskap, uttalade fången, när han såg framför sig en anklagelse för mened, sin levnadshistoria och bekände, att han icke hade en droppe indianskt blod i sina ådror.

Den 6 siltidne mars gifte sig James under föregivande, att han var en indian, med miss Marian Stehlik i 68 W. 59th St., New York, en mönstertekniska av böhmisk börd. Han flyttade till sin bostads lägenhet, men romanen tog snart slut i och med en stannings framlämnande till broddrummen. Kallad att svara på sin bustrus anklagelser, att han misshandlat henne, underlät att försöra henne samt under hotet tillvingat sig pengar, intygade James under ed, att han var en fullblodig indian.

En sak, som kom i dagen genom åklagarnas trasa, var, att de öppnat ett gemensamt bankkonto och insatt \$2,000, varav han sedan uttagit det mesta.

Nedslagen efter grälet med henne föregående Red Wing den 26 april, händade sig livet medelst gift. Han togs till Bellevue hospital och stannade där till den 1 maj, då miss Simonton, som ömde för honom och trodde på hans historia om sin äldsta indianska börd, tog honom hem till sig.

Enligt undersökningen uppgick totalantalet från de 26 undervisningsanstalterna till 9,670. Sju av skolorna hade mindre än 25 medlemmar, ytterligare 7 hade ett medlemsantal från 25 till 50, tre från 50 till 100, sex från 100 till 200, en med 1,000 och ytterligare en med 2,000. I endast ett fall har en nedgång rapporterats.

Tre av skolorna ha fasta lärjungar, som komma till för att studera under en viss tidsperiod. I alla de övriga drivas studierna en gång i veckan. Studietiden är vanligtvis lika fördelad på föreläsning och diskussion. Antalet föreläsningar i varje kurs varierar givetvis i olika städer. I åtta städer räcka kurserna från 10 till 15 veckor vardera. I tio andra räcka kurserna 25 veckor och längre.

Av de 78 lärare som ledde undervisningen i de 3 skolorna, voro 48 samtidigt lärare i universitet, högskolor o. s. v. Många av lärarna äro komma från arbetarnas egna led.

I femton skolor äro alla lärjungar fackföreningsmedlemmar. I fem andra utgöra fackföreningsmedlemmar drygt tre fjärdedelen av lärjungarna. Nästan alla av de nämnda undervisningsanstalterna tillfå emellertid inträde av såväl fackföreningsmedlemmar som icke sådana.

Syttio är ett högt arbetarklassens bildningsnivå, att sprida vetande till de breda lagren. Det är givet, att man måste försöka många olika metoder för att få intresse för bildning och undervisning väckt. Man har ofta sammankopplat undervisningen med underhållning. Man har anordnat kinematograf-föreläsningar, musikfester och dylikt, och även försökt med grafisk undervisning av annat slag.

Det annat sätt att stimulera intresset har varit att låta medlemmarna själva avgöra, vad de vilja studera. Sedan detta blivit klarlagt, har man skaffat medlemmarna kompetenta lärare och försökt dem med nödvändiga böcker och annat materiel. Allting studeras. Litteratur ikväl som biologisk och politisk. Man studerar även ekonomi, matematik, språk, musik, psykologi och fysikens ämnen av särskilt intresse för arbetarklassen såsom nationalekonomi, historia, tal-konst, organisation och dylikt. Särskilt arbetar man för att utbilda skickliga arbetareledare, organisatorer och exekutiva tjänstemän inom föreningarna. De medlemmar, som speciellt utbildas sig här för, få studera arbetarlagstiftning, kompensationsfrågor, arbetarforsäkringsproblem, arbetsförmedlingsfrågor samt övrigt.

Som är av särskilt stort intresse för arbetarorganisationerna i deras förhållande till arbetsgivarna. Hela denna rörelse, som man kallar Workers Education, är knappt 4 år gammal, och med ledning av de resultat, som redan vunnits, kan man med vissast säga, att denna art av undervisning kommer att bli av vital betydelse ej blott för arbetarklassen i Amerika, utan även för hela den kulturella utvecklingen i stort här i landet.

Dr. Geo. B. Cutten har valts till president för Colgate University. Dr. Cutten är graduat från Yale Universitet.

En titt ner uti Europas politiska gryta

Till Haag! Förenta Staterna trillas ända. Frankrike visar Tyskland tänderna. Tyskland i svart nödläge. Världssituationen aggraverad sedan Genoa-konferensen avlidit.

Lloyd George är fortfarande optimistisk.

Massornas hopp och Lloyd Georges eget dibarn, mötet i Genoa, haf dot. Det låter som en hädelse mot livet självt, ser ut som ett slag i ansiktet på rättvisan och förnuftet. Men det är icke förty sannt. Begravningen måste bli en dystur sådan, och den sörjande fadern, Lloyd George, nås för visso vid det tillfället av en världs sympatiska medlidande. Det är en tröst i olycka, att världen har visat sig äga en man — men nog skulle den behöva fler. Denne man har en förunderligt spenstig andlig vigör. Ej nog med att hans älsklingsbarn har dött, utan på flera andra punkter har han behandlats symmetriskt omlett av ödet, men ändå gör han ej upp, utan upptager genast ett adoptivbarn, mötet i Haag, och säger till en vändande värld: "Han skall göra". Utan tvivel har Lloyd George rätt, då han skakar av sin egen pessimism, smälter mot världen och manar till mod och förtröstan. Utan vilja, mod och tro på framtiden kan världen ej kämpa sig ur det rådande kaos, ej håller mura upp grunden till en ljus och örörk framtid.

Lloyd George är en man — det är en gång för alla fastställt. Lika tydligt är det, att vår jätte i söder, kapitalisternas och lagvinnarens land, U.S.A., är en kruk, som måste gå så länge efter vatten att den äntligen spricker. Det vatten som upphämtas med den krukans är en egolmens träckbländning, med en liten tilläts av löjets groddlyg. Trots det att Lloyd George en gång fått avsked på gråt papper, då han för sin väns, "den fagra, men lidande världens", räknung, friade till den rike grosshandlaren i "Nya världen", tömde han förmöjukens bägare i botten, trädde ännu en gång — och fick åter nej.

Hur skall man bota den söbet, som tydligen följer med en alltför fylld buk och ett alltför idealistiskt hjärta. Det är tydligen vad Lloyd George närmast har att låta cirkulera några varv innanför sitt värfomade kranium. Det sag ett tag ut som om Frankrike vore hägat att ytterligare upp-

Jättehottel i Paris påtänkt. En grupp av amerikanska penningmän står i begrepp att lämna kontrakt på uppfordrandet av det största hotellet i Paris enligt strängt amerikanska linjer, och representanter för det befintliga Paris hotellen, som äro många, äro komna från arbetarnas egna led.

I femton skolor äro alla lärjungar fackföreningsmedlemmar. I fem andra utgöra fackföreningsmedlemmar drygt tre fjärdedelen av lärjungarna. Nästan alla av de nämnda undervisningsanstalterna tillfå emellertid inträde av såväl fackföreningsmedlemmar som icke sådana.

Syttio är ett högt arbetarklassens bildningsnivå, att sprida vetande till de breda lagren. Det är givet, att man måste försöka många olika metoder för att få intresse för bildning och undervisning väckt. Man har ofta sammankopplat undervisningen med underhållning. Man har anordnat kinematograf-föreläsningar, musikfester och dylikt, och även försökt med grafisk undervisning av annat slag.

Det annat sätt att stimulera intresset har varit att låta medlemmarna själva avgöra, vad de vilja studera. Sedan detta blivit klarlagt, har man skaffat medlemmarna kompetenta lärare och försökt dem med nödvändiga böcker och annat materiel. Allting studeras. Litteratur ikväl som biologisk och politisk. Man studerar även ekonomi, matematik, språk, musik, psykologi och fysikens ämnen av särskilt intresse för arbetarklassen såsom nationalekonomi, historia, tal-konst, organisation och dylikt. Särskilt arbetar man för att utbilda skickliga arbetareledare, organisatorer och exekutiva tjänstemän inom föreningarna. De medlemmar, som speciellt utbildas sig här för, få studera arbetarlagstiftning, kompensationsfrågor, arbetarforsäkringsproblem, arbetsförmedlingsfrågor samt övrigt.

Som är av särskilt stort intresse för arbetarorganisationerna i deras förhållande till arbetsgivarna. Hela denna rörelse, som man kallar Workers Education, är knappt 4 år gammal, och med ledning av de resultat, som redan vunnits, kan man med vissast säga, att denna art av undervisning kommer att bli av vital betydelse ej blott för arbetarklassen i Amerika, utan även för hela den kulturella utvecklingen i stort här i landet.

Dr. Geo. B. Cutten har valts till president för Colgate University. Dr. Cutten är graduat från Yale Universitet.

Intressant utställning uti Sverige 1923. Sverige är ett land, som i kulturellt avseende står på höjden bland Europas stater och har ett blomstrande näringsliv. Den nuvarande världsdepressionen gör sig väl även starkt kännbar i Sverige — och isynnerhet lider dess industri därav, icke minst på grund av att den svenska valutans läge utgör en kraftigt hämmande faktor på den livliga export av åtskilliga världs-kända produkter, som den svenska industrin lyckats uppbringa, innan de nuvarande förhållandena inträdde — men åtskilliga tecken visa, att man i Sverige vidtager kraftiga åtgärder för att med framgång kunna återupptaga den hårda tävlan på världsmarknaden.

I denna kamp har Sverige åtskilliga värdefulla vapen i sin tjänst. Det förfogar över oerhörda naturtillgångar i sina milsvida skogar, i sina järngruvor, som innehålla det yppersta råmaterial i världen, i en bördig och givande jord och i kraftfulla, som rationellt utbyggts, i goda fiskevatten o. s. v. Landets kommunikationsnät är högt utvecklat, dess industri arbetar med förändringar, som åtminstone i vissa fall mognat under århundraden, och dess maskinbyggarekonst är världsberömd på grund av sin tekniska fulländning. Icke minst det senaste decenniet har medfört avsevärda framsteg på skilda områden.

Den utställning, som Göteborgs stad — Sveriges förmåsta sjöfartestad — nästa år anordnar för att fira 300-årsminnet av sin grundläggning, kommer därför utan tvivel att erbjuda mycket av intresse, både ur kulturell och materiell synpunkt. Utställningens program är av en omfattning, att — ehuru rent nationellt — det dock ställer utställningen i jämförelse med flera av de världsutställningar, som anordnats på skilda platser i Europa före kriget. Det är så tillfälligt, att det skall giva en livlig föreställning såväl om de glänsande århundradenas utveckling på skilda områden som om den nuvarande svenska industriens ståndpunkt och kapacitet.

Vad det historiska inslaget i utställningen beträffar, må ha blott en utvaldningsvis nämnas, att en fullständigt och rikhaltigare historisk sjöfartsutställning vil näppeligen blivit anordnad någonsin tillföre, att handelsnär, hanterverk, industriens och fiskets utveckling kommer att skildras på ett levande och intresseräckande sätt. Den äldsta odlingsens historia kommer även att få ett rikligt uttryck sig tillmätt vid sidan om stadens och den svenska västkustens bebyggelse.